

OGOLONY (23) *part praet pass pf*

ogolony (21), **ogolon** (2).

Pierwsze i drugie o jasne; -on-; -on z tekstu nie oznaczającego ó.

sg m N ogolony (12), ogol(o)n (1); ~ (*attrib*) ogolony (1); ~ (*praed*) ogolony (3) *RejZwierz*, *WujNT* (2), ogol(o)n (1) *SkarŻyw*. ◇ *A* ogolon(e)go (1). ◇ *f N* ogoloną (4), ogolona (1); ~ (*attrib*) -ą (1); ~ (*praed*) -ą (3) *BudBib*, *OrzJan*, *WujNT*, -a, (1) *Leop*. ◇ *L* ogolon(e)j (1). ◇ *pl N subst* ogolon(e) (1). ◇ *G* ogolonych (1). ◇ *A m pers* ogolon(e) (1).

Sł stp s.v. ogolić, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w. s.v. ogolić.

1. *Pozbawiony owłosienia przez golenie; rasmus Vulg, Mącz, PolAnt, Calep, Cn; tonsilis, tonsus Mącz, Calep; abrasus Mącz, Cn; attonsus Mącz (19) : Pierwsze⁸⁰ tedy łtopnia wrzędu flugi/ odzwiernymi zowiecie/ który ten wrząd daciecie/ kiedy ie tak z wielką powagą iuż ogolone potwierdzacie KrowObr 119v; Abrasa supercilia, ogolone brwi Mącz 345b, 345b [2 r.], 458a [2 r.], b; A Ian dla Bogá prosił/ áby dziś był ogolon y przyięt [do klasztoru]. SkarŻyw 134; Calep 893b, 1072b, 1073a; WujNT 474 marg, Aaaaaa3v.*

Frazy: »broda [jest] ogolona« (1): ná kázdey głowie iego łysiná/ kázda brodá ogolona [omnis barba erit rasa]. BudBib Is 15/2.

»głowa (jest) ogolona« = rasum caput Vulg [szyk zmienny] (3): ieden takież plácek ćienki/ wzięwłfy/ poda w ręce Názareuffá/ gdy będzie ogoloná głowá iego. Leop Num 6/19; Włpomnićie łobie co zá twarz ich [Turków]/ co zá vbiór: [...] głowá ogolona/ y chułtámi obwiniona OrzJan 18; WujNT 1.Cor 11/5.

Przen (2) :

Wyrażenie: »ogolony wiła« = człowiek bez godności, zachowujący się jak błazen (1): Coż owo zá byefiádá kiedy iedni chrapyá/ A drudzy fie pod ławá iáko świnię drapyá. [...] A toż wáfzá byefiádá á toż krotochwilá/ Iedno tákiedy vżywa ogolony wiłá. RejWiz 66v.

Szereg: »ogolony i obnażony« (1): ktore [księgi] piłá [Antoniusz] przeciwko/ wykrętom/ iákiegoś Turriana, ktorego práwie iáko z łzeleny/ y gęłtego ćiernia rozmaítých wykrętow y zamiotow ludzkich/ zá gárło vchwyćiwłfy/ wywłokł/ y kázdemu bącznemu czytelnikowi/ práwie ogolonego y obnázonego/ odiąwłfy mu włzytkie árgumentá/ ná pośmiech wyłtáwił. NiemObr 40.

2. *Pozbawiony czegoś ważnego, nie mający czegoś (4) : iádę ogolony. Tákte iechał bez zbroie RejZwierz 11v.*

ogolony z czego (1): niedziw iż włzyftkie złe rázy/ ná Rzeczypóspolitey ze włzyftkiego ogoloney zołtáwáiá. PowodPr 78.

Przen: Który ostał się sam jeden po zlikwidowaniu innych elementów (1) : Ale też niemniey byłá [znakiem łaski bożej] łkrzyniá oná przymierza/ oltarz [!]/ ofiáry y inłze kośćielne obrzędy. Ale iż [...] koniec łwoy wzięły [...] A coż mniemałz áby fie łzábát zołtác miał? [...] Bo gdzieć więłze y przednieyłze pieczęć/ od przymierza z nimi [Boga z Żydami] vczynionego oderwane im łá. A coż im tá podłá/ ogolona/ okęłzona y pogwałcona pomoże [ostatnia pieczęć, czyli szabat]? CzechRozm 72v.

a. *Częściowo uszkodzony (1)* : Nie niedbayćie rycerstwo fláchetne ná tho/ iż Othoman trochę muru obálił około nas [...]. A thák ręká náfzá niechay broni ogolonych murow/ od nieprzyaciela/ zá flábe mury/ stawmy mocnie ciálaá swoie. *BielKron* 250.

Cf **NIEOGOLONY, OGOLIĆ**

ZCh, (MP)